

ประกาศกรมทรัพย์สินทางปัญญา

เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ลีนจีจกรพรรดิผาง

ทะเบียนเลขที่ สข 67100228

เพื่อให้การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นไปตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ลีนจีจกรพรรดิผาง คำขอเลขที่ 66100332 ทะเบียนเลขที่ สข 67100228 ซึ่งมีรายการทางทะเบียนตามบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 4 กรกฎาคม 2566

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. 2567

(นายอนุช วศ์สวัสดิ์)
รองอธิบดี รักษาการแทน
อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง

Lychee Jakkrapad Fang หรือ Jakkrapad Fang Lychee

- (1) เลขที่คำขอ 66100332 ทะเบียนเลขที่ สช 67100228
- (2) วันที่ยื่นคำขอ 4 กรกฎาคม 2566 วันที่ขึ้นทะเบียน 4 กรกฎาคม 2566
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียน จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่ ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่ 50300
- (4) รายการสินค้า ลิ้นจี่

(5) คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง (Lychee Jakkrapad Fang หรือ Jakkrapad Fang Lychee) หมายถึง ลิ้นจี่พันธุ์จักรพรรดิ ทรงผลคล้ายรูปหัวใจ มีขนาดใหญ่ เปลือกหนาสีแดงอมชมพู ผิวเปลือกหยาบคล้ายกำมะหยี่ เนื้อหนา สีขาวขุ่น ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอม ผลิตในพื้นที่ 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอฝาง อำเภอแม่เมาะ และอำเภอไชยปราการ

ลักษณะของสินค้า

(1) พันธุ์ลิ้นจี่ : พันธุ์จักรพรรดิ

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- รูปทรง ทรงผลมีลักษณะคล้ายรูปหัวใจ ผลขนาดใหญ่ น้ำหนักผลประมาณ 19 กรัมขึ้นไป
- เปลือกผิว ผิวเปลือกสีแดงอมชมพู เปลือกหนา ผิวเปลือกหยาบคล้ายกำมะหยี่ ผิวเป็นหนามขรุขระ

ไม่แหลม ฐานปุ่มหนามกว้าง

- เนื้อ เนื้อหนา สีขาวขุ่น และฉ่ำน้ำ
- เมล็ด ผิวเมล็ดเรียบมัน สีน้ำตาล ทรงรี
- รสชาติ หวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอม

(3) ลักษณะทางเคมี

- ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (TSS) หรือค่าความหวานมีค่า 12 องศาบริกซ์ขึ้นไป

กระบวนการผลิต

การปลูก

(1) ขุดหลุมปลูกขนาดประมาณ 50 x 50 x 50 หรือ 80 x 80 x 80 เซนติเมตร ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และควรผสมหน้าดินกับปุ๋ยคอกสำหรับรองก้นหลุม

(2) ระยะปลูกประมาณ 8 x 8 เมตร ถึง 10 x 10 เมตร ในพื้นที่ยกทรงหรือตามความเหมาะสมของพื้นที่

(3) การเตรียมพันธุ์ นำต้นพันธุ์ลิ้นจี่ ที่เพาะชำมาแล้วอย่างน้อย 8 - 14 เดือน หรือมีใบจริง 6 - 8 คู่ใบ ที่แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคและแมลงทำลาย

(4) การปลูก ให้นำต้นกล้าลิ้นจี่ที่เตรียมไว้ลงในหลุมที่พูนดินขึ้นมาสูงกว่าระดับดินปกติ และควรปลูกต้นกล้าลิ้นจี่ในต้นฤดูฝนสำหรับพื้นที่ไม่มีระบบน้ำ หรือสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปีในพื้นที่ที่มีระบบน้ำ ปักหลักค้ำยัน และมัดต้นลิ้นจี่ให้แน่น เพื่อป้องกันการล้มจากลมและพายุ ใช้เศษหญ้าหรือฟางข้าวคลุมโคนต้นเพื่อป้องกันวัชพืช และรักษาความชื้น

การดูแลรักษา

(1) การให้น้ำ หากฝนตกหนักควรทำทางระบายน้ำ และตรวจดูบริเวณหลุมปลูก ถ้าพบดินยุบตัวเป็นแอ่ง มีน้ำขัง ต้องพูนดินเพิ่ม แต่หากฝนทิ้งช่วงควรรดน้ำให้ดินมีความชื้นอยู่เสมอ

(2) การใส่ปุ๋ย สามารถใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยคอก ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและตามอายุต้น โดยควรแบ่งใส่ปุ๋ย 3 ครั้งต่อปี ได้แก่ หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต หลังช่วงออกช่อดอก และหลังออกผล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่

(3) การชักนำการออกดอกโดยวิธีการควั่นกิ่ง ซึ่งเป็นการตัดทอลำเลียงอาหารหรือเปลือกลำต้น ในต้นที่สมบูรณ์ ทำให้ลิ้นจี่ออกดอกเร็วและสม่ำเสมอ

(4) การตัดแต่งกิ่ง ควรตัดแต่งกิ่งภายหลังการเก็บเกี่ยว และดูแลรักษาแปลงปลูกให้สะอาด โดยเฉพาะโคนต้นและลำต้นเพื่อลดการเกิดโรคและแมลง

(5) การกำจัดศัตรูพืช ควรมีการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีการที่เหมาะสม และงดการใช้สารเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างน้อย 14 วันก่อนการเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว

(1) ระยะเวลาเก็บเกี่ยวลิ้นจี่จักรพรรดิฝางอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม - สิงหาคม

(2) อายุการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม สามารถใช้วิธีนับอายุหลังติดผลประมาณ 14 สัปดาห์ หรือเมื่อผลโตเต็มที่ หรือสังเกตจากลักษณะภายนอก เช่น หนามที่เปลือกผลห่าง เปลือกมีสีชมพู หรือแดง เป็นต้น

(3) วิธีการเก็บเกี่ยว ใช้อุปกรณ์ที่คมและสะอาด เช่น กรรไกร มีด หรืออุปกรณ์อื่น ๆ เป็นต้น เด็ดหรือตัดขั้วทั้งพวงหรือทั้งช่อผลให้ยาวประมาณ 1 ฟุต หรือ 30 เซนติเมตร

(4) ควรบรรจุผลผลิตลิ้นจี่ในภาชนะที่สะอาดและกันกระแทก ไม่วางผลซ้อนทับกันจนเกินไป และสถานที่คัดแยกผลในที่ร่ม

การบรรจุหีบห่อ

(1) รายละเอียดบนฉลาก หรือบรรจุภัณฑ์ ให้ประกอบด้วยคำว่า “ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง” หรือ “Lychee Jakkrapad Fang” หรือ “Jakkrapad Fang Lychee”

(2) ให้ระบุชื่อและสถานที่ผลิตหรือจัดจำหน่าย หรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น วันที่ผลิต วันที่ควรบริโภค วิธีการบริโภค เป็นต้น เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค และเป็นไปตามคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิก ผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

(6) ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

พื้นที่ปลูก ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย และอำเภอไชยปราการ ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีระดับความสูงตั้งแต่ 400 - 2,285 เมตรจากระดับน้ำทะเล มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะทำให้อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 25.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดอยู่ในเดือนเมษายนประมาณ 39.1 องศาเซลเซียส และฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคม - กันยายน มีอากาศหนาวเย็นในช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย 14 - 19 องศาเซลเซียส มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำฝาง ลำห้วยแม่ใจ ลำน้ำแม่มาว ลำน้ำแม่เผอะ เขื่อนแม่มาว เขื่อนบ้านห้วยบอน ห้วยแม่งอน เป็นต้น รวมไปถึงยังมีน้ำพุร้อนซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่น้ำอุณหภูมิสูงไหลพุ่งจากใต้ดินขึ้นสู่อากาศ โดยในประเทศไทยมักพบอยู่ในพื้นที่บริเวณหินภูเขาไฟที่ดับแล้ว หรืออยู่บริเวณใกล้มวลหินแกรนิต และหินตะกอนอายุต่าง ๆ กัน ส่งผลให้น้ำอุณหภูมิต่ำไปด้วยแร่ธาตุ โดยในพื้นที่ทั้ง 3 อำเภอ มีแหล่งน้ำพุร้อน ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนฝาง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอฝาง น้ำพุร้อนมะลิกา ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่อาย และน้ำพุร้อนไชยปราการ ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอไชยปราการ

จากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของทั้ง 3 อำเภอ พบว่า มีดินและแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกลิ้นจี่จักรพรรดิ มีน้ำพุร้อนที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตและรสชาติของลิ้นจี่ โดยน้ำอุ่นบางส่วนซึ่งยังเป็นน้ำที่สะอาดอยู่จะถูกส่งผ่านลำธารน้ำตามธรรมชาติไปใช้ในการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร ส่งผลให้การผลิตลิ้นจี่มีคุณภาพ และปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง และด้วยสภาพอากาศที่เย็นในช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ส่งผลให้ ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง มีผลขนาดใหญ่ เนื้อหนา ฉ่ำน้ำ มีรสชาติหวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอม

ประวัติความเป็นมา

ลิ้นจี่ มีถิ่นกำเนิดในประเทศจีนทางตอนใต้และปลูกเป็นการค้ามานานไม่ต่ำกว่า 2,000 ปี ส่วนในประเทศไทย สันนิษฐานว่าชาวจีนเป็นผู้นำผลหรือเมล็ดพันธุ์ลิ้นจี่เข้ามา โดยเมื่อปี พ.ศ. 2500 ได้มีผู้นำต้นลิ้นจี่จากประเทศจีน และพันธุ์จากภาคกลางของไทยเข้ามาปลูกในภาคเหนือ โดยนำเข้ามาทดลองปลูกในสถานีทดลองพืชไร่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ และในพื้นที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ นับแต่นั้นเป็นต้นมาเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือนิยมปลูกลิ้นจี่เพิ่มมากขึ้น เช่น เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา และน่าน เป็นต้น สายพันธุ์ลิ้นจี่ที่นิยม ได้แก่ พันธุ์จักรพรรดิ พันธุ์ฮงฮวย พันธุ์โอวเฮียะ พันธุ์กวางเจา และพันธุ์กิมเจง โดยในปี พ.ศ.2546 ได้มีการศึกษาการผลิตและการตลาดของลิ้นจี่ในพื้นที่อำเภอฝาง พบว่าเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตลิ้นจี่มากที่สุดในประเทศไทย อย่างไรก็ตามพื้นที่การปลูกลิ้นจี่ลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปีเนื่องจากสภาพอากาศที่แปรปรวนและการตลาดของพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่มีผลตอบแทนสูงกว่า การรักษาลิ้นจี่จักรพรรดิฝางให้คงอยู่กับอำเภอฝาง อำเภอแม่อาย และอำเภอไชยปราการ จึงต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญของเกษตรกรและเทคโนโลยีการผลิตควบคู่กัน

ลิ้นจี่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอฝางมายาวนาน โดยมีปรากฏในคำขวัญที่ว่า “เมืองฝาง เมืองลิ้นจี่ สตรีสวย รวยกระเทียม เยี่ยมมันฝรั่ง ดั่งหอมหัวใหญ่” และมีการจัดงานประจำปีต่างๆ เช่น งานเทศกาลลิ้นจี่ฝาง แม่อาย ไชยปราการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 งานเทศกาลลิ้นจี่และของดีเมืองฝาง ในปี พ.ศ. 2560

งานประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ไม้ผลัดลักษณะ “ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง” จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2565 ด้วยลักษณะเด่น คือ ผลขนาดใหญ่ รูปทรงคล้ายหัวใจ เปลือกหนาสีแดงอมชมพู เนื้อหนาสีขาวชุ่ม ฉ่ำน้ำ รสชาติหวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอม จึงเป็นไม้ผลัดลักษณะของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความโดดเด่น คุณภาพดี รสชาติอร่อย ผลิตภายใต้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย GAP “ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง” จึงเป็นที่ต้องการของตลาดมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

(7) ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอฝาง อำเภอแม่เมาะ และอำเภอไชยปราการ รายละเอียดตามแผนที่

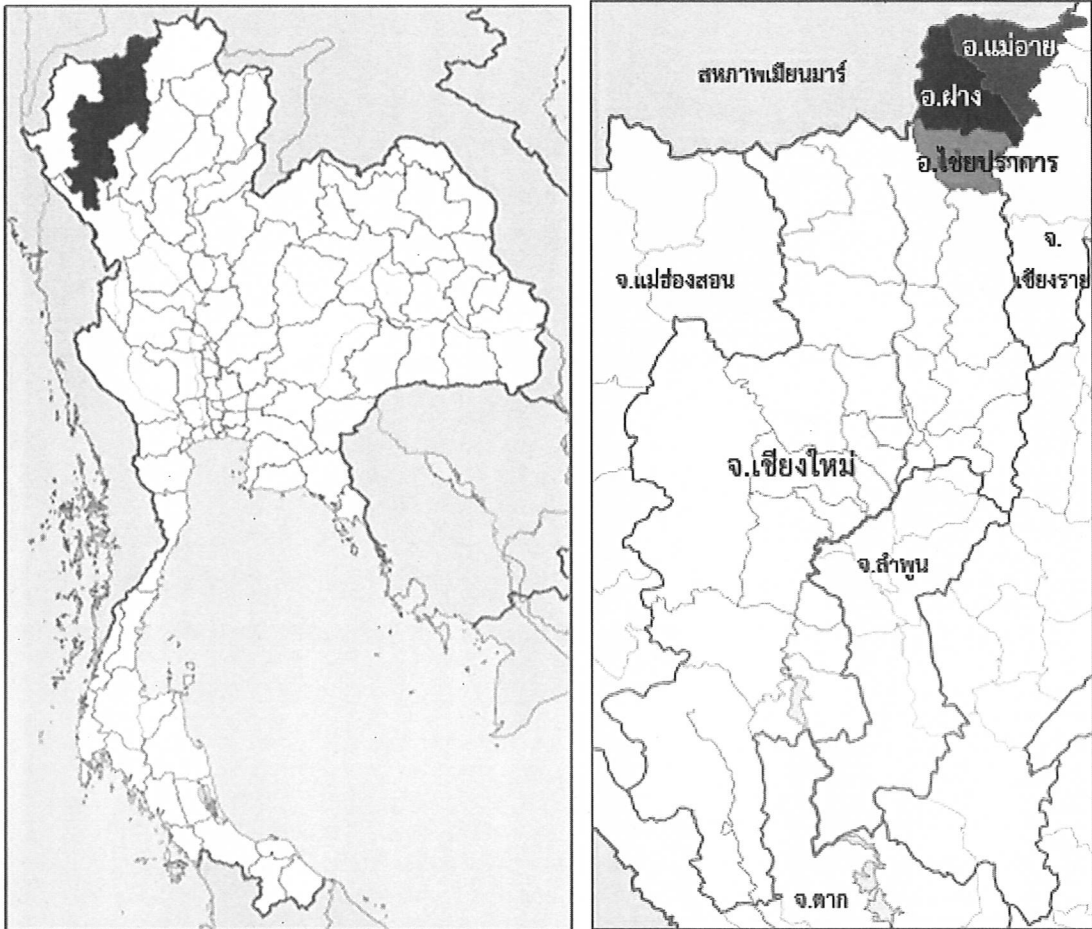
(8) การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง ต้องผลิตในเขตพื้นที่ที่กำหนด และตามกระบวนการผลิตข้างต้น
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

(9) เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า ที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง
- (2) ผู้ขอขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิต และผู้ประกอบการค้า จะต้องปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ลิ้นจี่จักรพรรดิฝาง และดำเนินการตามแผนการควบคุมตรวจสอบ ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิต และระดับจังหวัด

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
ลันจี้จักรพรรดิฝาง

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ลันจี้จักรพรรดิฝาง ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อำเภอฝาง อำเภอแม่เ้าย และอำเภอไชยปราการ